

TISKOVÁ ZPRÁVA Č. 125/24

V Lucemburku dne 12. srpna 2024

Tribunál EU bude moci rozhodovat o předběžných otázkách v šesti zvláštních oblastech

K částečnému přenesení agendy předběžných otázek ze Soudního dvora na Tribunál dochází v rámci reformy soudní struktury Evropské unie a bude se týkat předběžných otázek položených od 1. října 2024

Dne 1. září vstoupí v platnost důležitá změna statutu Soudního dvora Evropské unie, která byla k dnešnímu dni zveřejněna v *Úředním věstníku Evropské unie*¹. V rámci této změny dochází konkrétně k částečnému přenesení agendy předběžných otázek ze Soudního dvora na Tribunál, a to od 1. října 2024. Tribunál bude moci rozhodovat o předběžných otázkách v šesti zvláštních oblastech: společný systém DPH, spotřební daně, celní kodex, sazební zařazení zboží, náhrady a pomoc cestujícím v případě odepření nástupu do dopravního prostředku nebo zpoždění či zrušení dopravní služby a systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Změna statutu dále počítá s rozšířením mechanismu předchozího uznávání přijatelnosti kasačních opravných prostředků od 1. září 2024.

Tato reforma má snížit pracovní zátěž Soudního dvora spojenou s agendou předběžných otázek a umožnit mu, aby pokračoval v plnění poslání zajišťovat v přiměřené lhůtě dodržování práva při výkladu a provádění Smluv. Autoři Niceské smlouvy v roce 2001 zakotvili možnost zapojit Tribunál do projednávání některých žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, avšak statut nebyl od té doby za tímto účelem změněn. V průběhu posledních pěti let nicméně došlo ke značnému strukturálnímu nárůstu soudní agendy². S tím narůstala i složitost a citlivost případů, zejména v oblasti ústavněprávní či v oblasti základních práv. Reforma umožní Soudnímu dvoru soustředit se na své poslání, kterým je zachovávat a posilovat jednotu a soulad práva Unie. Tribunál je schopný této zvýšené pracovní zátěži čelit a bude projednávat jemu předané předběžné otázky tak, aby vnitrostátním soudům a zúčastněným poskytl stejné záruky, jaké poskytuje Soudní dvůr.

Reformu lze v zásadě rozdělit na tři části, jejichž hlavní rysy jsou načrtnuty níže.

Částečné přenesení agendy předběžných otázek na Tribunál

První část reformy se týká částečného **přenesení soudní agendy spojené s rozhodováním o předběžných otázkách ze Soudního dvora na Tribunál**, který disponuje na každý členský stát dvěma soudci. V zájmu právní jistoty bude Tribunál moci rozhodovat o předběžných otázkách **pouze v šesti jasně vymezených oblastech**, které budou dostatečně oddělitelné od jiných oblastí a existuje v nich rozsáhlá judikatura Soudního dvora. Tribunál tak bude moci rozhodovat o žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce, které spadají výlučně do jedné či více následujících zvláštních oblastí:

1. společný systém daně z přidané hodnoty,
2. spotřební daně,
3. celní kodex,

4. sazební zařazení zboží do kombinované nomenklatury,
5. náhrady a pomoc cestujícím v případě odepření nástupu do dopravního prostředku nebo zpoždění nebo zrušení dopravní služby,
6. systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.

V těchto oblastech zřídka kdy vyvstávají zásadní otázky, jež by mohly ovlivnit jednotu či soulad práva Unie. Je v nich již k dispozici bohatá judikatura Soudního dvora, což by mělo Tribunálu umožnit opřít se o dříve vydané rozsudky. Tyto oblasti čítají asi 20 % z předběžných otázek pokládaných Soudnímu dvoru, což je dostatečně velký počet případů, aby došlo k reálnému snížení jeho pracovní zátěže. Soudní dvůr se tak bude moci soustředit více na roli ústavního a nejvyššího soudu Unie.

Soudní dvůr bude nadále příslušný rozhodovat o žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce, které sice souvisejí se zvláštními výše zmíněnými oblastmi, avšak zároveň se týkají dalších oblastí. Nadále bude příslušný rozhodovat také o předběžných otázkách, které sice spadají do jedné nebo více zvláštních oblastí, avšak vyvolávají samostatné otázky ohledně výkladu: 1) primárního práva včetně Listiny základních práv Evropské unie, 2) mezinárodního práva veřejného či 3) obecných zásad práva Unie. Tribunál bude také moci postoupit Soudnímu dvoru věc, pro kterou je sice příslušný, ale která vyžaduje zásadní rozhodnutí, jež může ovlivnit jednotu či soulad práva Unie.

Z důvodu právní jistoty a rychlého průběhu řízení musí být **každá žádost o rozhodnutí o předběžné otázce předložena Soudnímu dvoru**, který v souladu s detailními pravidly, jež jsou stanovena v jeho jednacím řádu, určí, zda žádost spadá výlučně do jedné či více určených zvláštních oblastí, a zda má být tedy předána Tribunálu. V zájmu právní jistoty a větší transparentnosti Soudní dvůr nebo Tribunál v rozhodnutí o předběžné otázce stručně odůvodní, proč je příslušný o předběžné otázce rozhodnout.

Změny platící pro všechny žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Druhá část reformy sestává ze dvou změn stanovených v nařízení, kterým se mění statut, které budou platit pro všechny žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce bez ohledu na dotčenou oblast a bez ohledu na to, zda budou případně předány Tribunálu.

Zaprvé, jak je tomu již v případě všech členských států a Komise, všechny žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce budou od nynějška oznamovány Evropskému parlamentu, Radě a Evropské centrální bance, aby se mohly rozhodnout, zda mají zvláštní zájem na předložených otázkách, a zda si proto přejí uplatnit právo předložit spisy nebo písemná vyjádření.

Zadruhé, k posílení **transparentnosti a otevřenosti** řízení o předběžné otázce a za účelem lepšího pochopení rozhodnutí Soudního dvora a Tribunálu se počítá s tím, že ve všech věcech týkajících se předběžných otázek budou spisy nebo písemná vyjádření předložené zúčastněným ve smyslu článku 23 statutu **zveřejněny na internetových stránkách Soudního dvora** v přiměřené lhůtě **po skončení věci**, pokud tento zúčastněný nevznesl proti zveřejnění svých písemností námitku.

Rozšíření mechanismu předchozího uznávání přijatelnosti kasačních opravných prostředků

Třetí část reformy má vzhledem k vysokému počtu kasačních opravných prostředků podávaných k Soudnímu dvoru za cíl zachovat účinnost řízení o kasačním opravném prostředku proti rozhodnutím Tribunálu. Aby se Soudní dvůr mohl soustředit na kasační opravné prostředky vyvolávající zásadní právní otázky, rozšíří se **mechanismus předchozího uznávání přijatelnosti kasačních opravných prostředků³ i na další rozhodnutí Tribunálu**.

Mechanismus předchozího uznávání přijatelnosti Soudním dvorem se týká kasačních opravných prostředků ve věcech, u nichž již proběhl dvojitý přezkum, a to nejprve nezávislým odvolacím senátem instituce či jiného subjektu Unie a poté Tribunálem. V současné době se tento mechanismus týká rozhodnutí vydávaných čtyřmi odvolacími senáty a napadaných následně u Tribunálu, které jsou uvedeny v článku 58a statutu (viz body 1 až 4 níže). Se

změnou statutu, která vstoupí v platnost dne 1. září, se ke stávajícím čtyřem přidá šest nových nezávislých odvolacích senátů, čímž se jejich celkový počet zvýší na deset. Jedná se o odvolací senáty:

1. Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) (Alicante, Španělsko),
2. Odrůdového úřadu Společenství (CPVO) (Angers, Francie),
3. Evropské agentury pro chemické látky (ECHA) (Helsinky, Finsko),
4. Agentury Evropské unie pro bezpečnost letectví (EASA) (Kolín, Německo), k nimž se přidávají odvolací senáty:
5. Agentury Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) (Ljubljana, Slovinsko),
6. Jednotného výboru pro řešení krizí (SRB) (Brusel, Belgie),
7. Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) (Paříž, Francie),
8. Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA) (Paříž, Francie),
9. Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) (Frankfurt nad Mohanem, Německo),
10. Agentury Evropské unie pro železnice (ERA) (Valenciennes, Francie).

Mechanismus předchozího uznávání se použije i na kasační opravné prostředky proti rozhodnutím Tribunálu, která se týkají rozhodnutí nezávislého odvolacího senátu zřízeného po 1. květnu 2019 v rámci jakékoli jiné instituce či jakéhokoli jiného subjektu Unie, který musí věc projednat předtím, než lze podat žalobu k Tribunálu.

Tento mechanismus se rozšiřuje i na spory týkající se plnění smluv obsahujících rozhodčí doložku. Takové spory totiž od Tribunálu nejčastěji pouze vyžadují, aby na podstatu sporu uplatnil vnitrostátní právo, na něž odkazuje rozhodčí doložka.

K rozšíření mechanismu předchozího uznávání přijatelnosti kasačních opravných prostředků dojde od 1. září 2024.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

Kontaktní osoba pro tisk: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Zůstaňte ve spojení!

¹ [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU, Euratom\) 2014/2019](#) ze dne 11. dubna 2024, kterým se mění Protokol č. 3 o statutu Soudního dvora Evropské unie.

² Viz [TZ č. 59/24](#).

³ K zavedení mechanismu předchozího uznávání přijatelnosti kasačních opravných prostředků v roce 2019 viz [TZ č. 53/19](#).